

1-1 Grote projecten

Inleiding Grote Projecten

Met verschillende grote projecten wordt invulling gegeven aan de opgaven van de Provincie Zeeland. De grote projecten bedienen meestal meerdere maatschappelijke doelen. De projecten kunnen in aard en karakter van elkaar verschillen. Ze hebben met elkaar gemeen dat het gaat om politiek belangrijke projecten. Het gaat financieel om grote bedragen. Daarom worden de grote projecten en daarbij behorende baten en lasten expliciet zichtbaar gemaakt in de begroting.

In verschillende mate bevatten de grote projecten ook financiële risico's. Deze risico's worden opgevangen binnen de projecten. Als dit niet mogelijk is komen de risico's aan de orde in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Grote projecten

In deze begroting lichten we vier grote projecten toe. Het betreft de projecten:

- Waterdunen
- Natuurpakket Westerschelde
- N673 Zanddijk
- N290 Traverse Kapellebrug

In de voortgangsrapportage grote projecten over februari, maart en april 2021 bent u geïnformeerd over de afronding van het groot project Thermphos in 2021. Daarnaast nemen Provinciale Staten in 2021 een besluit over het beëindigen van het groot project Zeeuws Deltaplan Zoet Water en het opnemen van de uitvoering in een uitvoeringsprogramma. Dit vindt plaats in dezelfde vergadering waarin ook de begroting 2022 wordt behandeld.

Hierdoor zijn beide grote projecten niet meer opgenomen in de begroting 2022. In de jaarstukken over 2021 lichten we de projecten uiteraard nog wel toe.

Mijlpalen 2022

- Waterdunen: getijdenduiker volledig in gebruik en overdracht gronden aan natuurorganisatie
- NPW: voortgang in uitvoering Hedwigepolder en Zimmerman en verdere invulling van het landbouwflankerend beleid
- N673 Zanddijk: inrichting uitvoeringsorganisatie en voortzetting werkzaamheden van ontwerp- en voorbereidingsfase
- N290 Traverse Kapellebrug: voorlopig ontwerp omzetten naar definitief ontwerp en start voorbereidingsfase

Uitgangspunten grote projecten

- Afspraken vastgelegd in [Kader Grote Projecten](#) (2016, aangepast 8-6-2018)
- Versterking kaderstellende en controlerende rol PS
- PS bepalen of een project als "groot project" wordt aangemerkt
- Opdracht wordt in startnotitie vastgelegd
- Vier keer per jaar wordt gerapporteerd
- Besluitvorming PS bij afronding verschillende projectfasen

Kader grote projecten

Het Kader Grote Projecten moet de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten voor de grote projecten versterken. Met dit kader kan eenduidig worden vastgesteld of een project kan worden gezien als groot. Verder zorgt het kader voor duidelijke besluitvorming per projectfase. De voortgangsrapportages grote projecten zijn hier een resultaat van en worden vier keer per jaar aan de Staten voorgelegd.

Naast het kader is er ook een Handboek projecten en programma's. Dit Handboek is een leidraad en hulpmiddel voor medewerkers die betrokken zijn bij projecten en programma's. Zowel het kader als het handboek zijn leidend bij de sturing op grote projecten.

Waterdunen

Omschrijving

Het project Waterdunen is een grote gebiedsontwikkeling van ruim 350 hectare ten westen van Breskens. Kustversterking gaat hier samen met verblijfsrecreatie en natuur- en landschapsonwikkeling van hoge kwaliteit. Het is daarmee te beschouwen als een voorbeeld van de Deltawerken 2.0. Waterdunen is een aansprekend project, waarin de kernwaarden van de Provincie tot uitdrukking komen. De kernwaarden zijn: concreet, inspirerend, ambitieus, dynamisch en zelfverzekerd.

Het wordt een bijzonder en aantrekkelijk gebied, zowel voor de echte natuurkenners en vogelaars als voor bewoners en verblijfsrecreanten, met een aanzienlijke sociaaleconomische impuls voor de (krimp)regio. Waterdunen draagt met de getijdennatuur bij aan het natuurherstel van de Westerschelde. Vanaf 2013 wordt gewerkt aan de daadwerkelijke aanleg. Het grootste gedeelte van de (grond)werkzaamheden heeft plaatsgevonden. In 2019 is de getijdenduiker voor het eerst geopend. Er stroomt nu water uit de Westerschelde in en uit het gebied. In 2021 is het natuurgebied toegankelijk voor bezoekers.

Risico's

Ook in 2022 houden we het risicodossier per drie maanden bij. De risicoanalyses leiden tot een optimalisatie van de beheersmaatregelen en vormen de input voor het benodigde bedrag voor de post onvoorzien in de GREX. De risicoanalyse geeft ook informatie voor de planning, waardoor helder wordt wat het effect zal zijn van risico's op de planning. De belangrijkste risico's voor de uitvoering van het project Waterdunen zijn opgenomen in de GREX.

In de berekening van het provinciaal weerstandsvermogen zijn de risico's voor de beheerfase opgenomen. Deze risico's zijn geen onderdeel van de GREX.

Genomen besluiten

De scope van het project Waterdunen is vastgelegd in het inrichtingsplan (Gedeputeerde Staten, 2009). Het inrichtingsplan vormde de basis voor het inpassingsplan dat Provinciale Staten op 1 oktober 2010 vaststelde. De scope van het project is bijgesteld. Dit kwam door onderhandelingen over grond en een nadere detaillering van de uitvoering. Deze verandering staat in de eerste herziening van het inpassingsplan dat door Provinciale Staten op 13 december 2013 is vastgesteld. In de PS vergadering van 4 november 2016 is de GREX 2017 vastgesteld, waarin de knip tussen uitvoering (GREX) en beheer (provinciale begroting) is aangebracht. Op 18 december 2020 is tijdens de PS vergadering de GREX 2021 vastgesteld.

Eind 2021 wordt een voorstel gedaan aan PS hoe de realisatiefase af te ronden. Daarnaast wordt ook verder gekeken naar de werkzaamheden die na afronding van de realisatiefase nog moet plaatsvinden (nazorgfase).

Doelstelling

Een oplossing voor kustveiligheid

Dijken en duinen ter hoogte van Breskens zijn versterkt.

Voor het project Zwakke Schakels, is als doel gesteld dat de kust voor tweehonderd jaar is beschermd. De kustversterking bij Waterdunen is een resultaat van dit project. Als we kijken naar recente inzichten in klimaatverandering is het de vraag of deze voorspelling realistisch is.

Doelstelling

Een voor recreanten uiterst aantrekkelijk gebied

Door de combinatie van kustversterking, (recreatie) natuurontwikkeling en hoogwaardige verblijfsrecreatie ontstaat een voor recreanten uiterst aantrekkelijk gebied, Niet alleen voor de echte natuurkenners en vogelaars, maar ook voor bewoners en verblijfsrecreanten. Dit zal leiden tot verlenging van het toeristenseizoen en de kans is groot dat dit een aanzienlijke sociaaleconomische impuls voor de (krimp)regio oplevert.

Acties

Communicatie over de uitvoering en beleving van Waterdunen

Met de betrokken partners wordt gewerkt aan de gebiedsidentiteit en de promotie van het gebied.

Overdracht van gronden aan de betrokken natuurorganisatie.

Doelstelling

Natuurherstel van de Westerschelde

De Westerschelde-natuur is versterkt.

Met de getijdennatuur, een groot slikken- en schorrengebied, draagt Waterdunen bij aan het met België afgesproken natuurherstel van de Westerschelde.

Acties

Getijdenduiker volledig operationeel

Met het Waterschap Scheldestromen worden de aanpassingen aan de getijdenduiker doorgevoerd.

Natuurpakket Westerschelde

Omschrijving

Met het programma Natuurpakket Westerschelde richten we ons op het realiseren van 600 hectare (ha) estuariene natuur (getijdennatuur). Dit is een afspraak tussen Rijksoverheid en de Provincie uit 2005. Het doel is natuurherstel van de Westerschelde. Ook werken we aan nevenopgaven zoals landbouwflankerend beleid (maatregelen gericht op versterking van de agrarische sector), de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe, een grensoverschrijdend samenwerkingsverband in de Zwinstreek en de regionale impulsen voor de gemeenten Hulst en Sluis.

Inmiddels zijn de projecten Perkpolder, Zwin, Baalhoek en Knuitershoek en Bath en Ossenisse afgerond. De projecten Hedwige en Zimmerman zijn in uitvoering. Daarnaast wordt de mogelijkheid van een proef tot schorverjonging (dit is het verlagen van bestaand schorgebied waar de ligging te hoog is geworden) onderzocht.

Voor de ontwikkeling van natuur zal het meerdere jaren duren om definitief vast te stellen of alle beoogde estuariene natuur is gerealiseerd. Om dit te meten zijn monitoringsonderzoeken opgezet.

Risico's

- Wanneer de afgesproken 600 ha estuariene natuur niet wordt bereikt. Dit is een risico op politiek/bestuurlijk gebied voor het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en de Provincie.
- Er zijn juridische risico's die de realisatie van projecten in gevaar kunnen brengen. Deze risico's wisselen van het niet verkrijgen van verlengingen van vergunningen, het niet voldoen aan vergunningsvoorwaarden etcetera.
- In de loop van 2021 is de PFAS problematiek opnieuw actueel geworden. Dit brengt mogelijk risico's (financieel, imago en tijd) met zich mee. Voorlopig is het te vroeg om hieruit conclusies te trekken maar we zullen het nauwlettend in de gaten houden.
- Er zijn risico's op meningsverschillen tussen betrokkenen, waardoor de realisatie van het programma in gevaar komt.

Genomen besluiten

- Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium;
- Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde;
- Brief van 8 november 2016 over de voortgang van het Natuurpakket Westerschelde aan PS;
- Brief van 7 september 2017 Nota herijking Natuurpakket Westerschelde aan PS.

Doelstelling

Realiseren van ten minste 600 ha estuariene natuur conform de Herijking Natuurpakket Westerschelde

- Hertogin Hedwigepolder (350 ha);
- Uitbreiding Zwin (22 ha);
- Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha);
- Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha);
- Landbouwflankerend beleid (subsidie € 8,4 mln. en grondruilbank € 4,6 mln.);
- Overige afspraken (Grenspark Groot Saeftinghe, regionale impuls Hulst en Sluis en de monitoring).

Acties

Invulling geven aan de overige afspraken (landbouwflankerend beleid, opstarten van grensoverschrijdende samenwerking Zwinstreek, Grenspark, regionale impuls Hulst)

Na afronding van de projecten inregelen van het beheer en het opvolgen van projecten middels monitoring.

Opvolgen van realisatie van de projecten Hedwigepolder en Zimmerman conform planning bij gunning.

Overdracht van het natuurgedeelte van het deelproject Waterdunen (zie betreffende beschrijving groot project)

Mogelijk maken van recreatief medegebruik in de Hedwigepolder (panoramaheuvel en bijbehorende infrastructuur)

Zanddijk

Omschrijving

De provinciale weg Zanddijk- Molendijk (N673) naar Yerseke kent in de huidige vorm ernstige knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en onderhoud. De N673 is gecategoriseerd als gebiedsontsluitingsweg (1 rijstrook per rijrichting, 80km/u) en van groot belang voor de ontsluiting van Yerseke en de (groeierende) bedrijvigheid daar.

Op de Zanddijk-Molendijk tussen de rijksweg A58 en de rotonde in Yerseke hebben vanaf 2008 in totaal 72 ongevallen plaats gevonden, waarvan 1 met dodelijke afloop en 12 met letsel. De N673 is op dit moment niet ingericht volgens de Basiskenmerken Wegontwerp van het CROW en de ontwerprichtlijnen behorend bij die functie. De weg en bermen zijn te smal, bochten zijn te krap en op delen is sprake van een te steil talud. In verband met de (on)veiligheid is in september 2019 een maximumsnelheid van 60 km/h ingevoerd.

De N673 is ook een drukke weg: per dag passeren 9.580 (Zanddijk) motorvoertuigen (op basis van de verkeersstromenkaart 2018), waaronder veel vrachtwagens (circa 15%). Volgens de verkeersprognose zal het verkeer tot 2030 groeien tot ca. 12.000 mvt/etm. Dit komt vooral voort uit een verdere uitbreiding van de bedrijventerreinen. Verder is de N673 niet overal meer in beste doen: op meerdere plekken is sprake van scheuren in het wegdek en de fundering. Dit leidt tot hoge onderhoudskosten.

De genoemde knelpunten zijn van dien aard, dat de N673 door Gedeputeerde Staten in 2017 in de top 3 is geplaatst van Zeeuwse wegen die met voorrang moeten worden opgeknapt, om veiligheid, bereikbaarheid en onderhoudssituatie structureel te verbeteren.

Risico's

De belangrijkste risico's in de definitie- en ontwerpfasen van het project zijn:

- Langdurige onzekerheid over toekenning van een lagere (of geen) cofinanciering vanuit het LVO voor de ongelijkvloerse spoorkruising;
- De berekende bijdragen van derden worden niet geëffectueerd.
- Onvoldoende capaciteit (kwantiteit en kwaliteit) bij projectteam.
- Gebrek aan draagvlak in de omgeving, wat zich uit in weerstand tegen het project.

Als belangrijke risico's in de voorbereidings- en uitvoeringsfasen worden nu onderkend:

- Onverwacht aantreffen van en/of schade aan archeologie, cultuurhistorische elementen.
- Natuur (stikstof/PAS), bodemwaarden, bodemverontreiniging (PFAS, pesticiden), waterkeringen, kabels en leidingen;
- Vertraging als gevolg van juridische procedures bij grondverwerving of in planologisch traject;
- Meerwerkclaims.

Genomen besluiten

GS

- Principe definitief plan voor uitvoering van een eerste fase volgens tracé 3c is door GS op 27 september 2017 vastgesteld;
- In 2018 heeft GS besloten fase 1 vooralsnog niet uit te voeren en eerst een verdiepende studie uit te voeren naar de mogelijkheden van een totaaloplossing.
- De eindrapportage van deze verdiepingsstudie is door GS op 21 mei 2019 vastgesteld.
- In september 2019 heeft GS besloten om nog geen voorkeur alternatief vast te stellen maar eerst in overleg te gaan met het ministerie van IenW over cofinanciering door het Rijk.
- Op 3 december 2019 heeft GS besloten dat alternatief Bruin het voorgenoemde voorkeursalternatief is en te starten met een informele inspraakprocedure.

- Op 9 juni 2020 heeft GS besloten om aan PS een Startnotitie voor het tracé Roze-Zwart aan te bieden.

PS

- Beschikbaarstelling voorbereidingskrediet van € 1,1 mln. (PS 10-11-17 € 800.000 en PS 8-6-18 aanvulling met € 300.000);
- PS hebben op 3 juli 2020 een extra Commissie Economie gehouden, om met belanghebbenden in gesprek te gaan.
- Op 6 november 2020 hebben PS de startnotitie Zanddijk vastgesteld.
- Op 5 februari 2021 hebben Provinciale Staten een voorbereidingskrediet van €8 miljoen beschikbaar gesteld voor de aankoop van grond & panden.

Doelstelling

De verkeersveiligheid is verbeterd, de bereikbaarheid van Yerseke is vergroot en er is minder onderhoud nodig voor de N673.

Doelstelling

Meekoppel kansen zijn benut ter verbetering van de spoorveiligheid en de behartiging van de belangen van de omgeving

Acties

In 2022 wordt verder gewerkt aan de zaken die ook in de fasering op zijn genomen. Daarbij zal worden gewerkt volgens het Handboek Projecten en Programma's, dat door Provinciale Staten is vastgesteld.

Fase 1A

- Voorbereidingsfase: december 2021 – maart 2024 (zonder beroepsprocedures)

Fase 1B

- Voorbereidingsfase: december 2021 – november 2022 (zonder beroepsprocedures)
- Realisatiefase: december 2022 – december 2023

Fase 2

- Ontwerpfase: decemberr 2021 – april 2022
- Voorbereidingsfase: mei 2022 - april 2025 (zonder beroepsprocedures)

Verder zal de uitvoeringsorganisatie ingericht moeten worden, nadat PS in december 2021 een besluit heeft genomen over de governance en het krediet.

Traverse Kapellebrug

Omschrijving

De Traverse Kapellebrug (N290, Gentsevaart) is een gebiedsontsluitingsweg en zit aan het einde van de levensduur. Daarom wordt deze volledig vernieuwd. Het project richt zich op het vernieuwen van de weg op de bestaande locatie met behoud van de huidige functie als gebiedsontsluitingsweg. De Gentsevaart is een drukke weg door Kapellebrug met woningen en bedrijven langs beide kanten. In Kapellebrug wordt geluidsoverlast ervaren door de drukte, het vele vrachtverkeer en het te hard rijden. Ook ontstaan er onveilige situaties voor fietsers en voetgangers bij het oversteken van de weg. Het doel van het project is in de eerste plaats het vernieuwen van de weg en niet het beïnvloeden van de hoeveelheid verkeer. De gevolgen van het vele verkeer en het te hard rijden zoals verkeersonveiligheid, geluidhinder en trillingen zijn wel aandachtspunten bij de uitwerking van het definitief ontwerp. Daarbij is er ook oog voor suggesties vanuit de omgeving. Zo wordt onder andere op aangeven van de Dorpsraad Sint Jansteen onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een tunnel voor fietsers en voetgangers aan te leggen.

Kenmerkend voor het project is de geringe (fysieke) ruimte op, en langs het traject. Hierdoor zijn de mogelijkheden om grote wijzigingen door te kunnen voeren in het ontwerp van de weg beperkt.

De kern van het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanleg van een nieuwe fundering en wegdek in geluidreducerend asfalt
- Aanleg fietspaden en voetpaden aan beide zijden van de weg
- Aanleg van een nieuwe rotonde bij de aansluiting Molenstraat
- Aanleg verkeerseilanden voor veiligere fiets- en voetgangersoversteekplaatsen
- Aanleg overige elementen om de snelheid van het verkeer te remmen
- Optimaliseren van aansluitingen met andere straten (Roskamstraat en Brouwerijstraat)
- Aanpassing van het gemeentelijk riool in samenwerking met de gemeente Hulst

Waar mogelijk wordt ingezet op duurzaamheid en het benutten van kansen bijvoorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie.

Risico's

Eind juli 2021 is het project overgegaan naar de definitie- en ontwerpfase. De belangrijkste risico's voor deze fase van het project zijn:

- Wensen vanuit de omgeving en stakeholders die niet zijn meegenomen in de scope van het project.
- Nieuwe inzichten door het verder uitwerken van het voorlopige schetsontwerp.
- Langere doorlooptijd bij netbeheerders voor het aanpassen van kabels en leidingen.
- Meer tijd voor de afstemming tussen de diverse betrokken partijen en de omgeving.

Genomen besluiten

Provinciale Staten hebben in juli 2020 een krediet van € 5,6 miljoen ter beschikking gesteld en besloten dat de Traverse Kapellebrug een groot project is.

Door Provinciale Staten is op 23 juli 2021 de startnotitie 'reconstructie Traverse Kapellebrug N290' vastgesteld en is ingestemd met het gelijktijdig doorlopen van zowel de definitiefase als de ontwerpfase.

Doelstelling

Renovatie van de Traverse Kapellebrug en daarbij zorgen voor meer ruimte voor fietsers en voetgangers en het stimuleren van verkeer om zich aan de maximumsnelheid te houden waardoor de leefbaarheid en verkeersveiligheid wordt vergroot.

Acties

- Afronden onderzoek naar de technische haalbaarheid en de wenselijkheid van een tunnel voor fietsers en voetgangers ter hoogte van de Roskamstraat.
- Consultatie van de omgeving.
- Afsluiten van de definitiefase- en ontwerpfase met het opleveren van een projectplan met nader uitgewerkte projectplanning en een definitief ontwerp.
- Start voorbereidingen voor de uitvoering van het werk.

Wat mag het kosten ?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2022
Lasten	
010101-Waterdunen	259
010102-Natuurpakket Westerschelde	22.333
010105-Zeeuws Deltaplan ZW	83
019999-Ambtelijke inzet	1.852
Totaal Lasten	24.526
Baten	
010101-Waterdunen	5
010102-Natuurpakket Westerschelde	22.333
Totaal Baten	22.338
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.188
Onttrekkingen	
980199 Bestemmingsreserves-Pr.1	2.986
Resultaat na bestemming	-798